

като „сатирически вѣстникъ за свѣстяване на българитѣ“, ту като „вѣстникъ за наука и забавка“ (втората година) или като „листъ за наука и разговорка“ (третата година), като промѣня съдържание, тенденция и форматъ. До 21-ия брой на втората година, обаче, запазва характера и целитъ, съ които е билъ извиканъ на животъ, — да бичува жлъчно гръцкото духовенство и гръкоманството у българскитѣ чорбаджии. Ала по-късно, особно презъ третата година — види се поради шикании отъ разни страни — измѣнява тенденцията си и се превръща въ умѣрено, поучително списание, въ което отсъствува не само политическия елементъ, но дори хуморъ.

До 21-ия брой на втората година, „Гайда“ е политико-сатириченъ вестникъ въ пълната смисълъ на думата. Езикътъ му е злъченъ и саркастиченъ до такава степенъ, че постоянно е извиквалъ протеститѣ и негодуванието на гръцкото духовенство и на чорбаджиитѣ. Дори най-невиннитѣ на пръвъ погледъ съобщения, описания, или литературни творби криятъ въ себе си силния сарказъмъ на Славейкова.

По църковния въпросъ „Гайда“, макаръ и решителенъ привърженикъ на скѣсване съ патриаршията, като „България“, не отива до крайностъ — не иска промѣна на вѣроизповѣданието. Смѣло се обявява противъ българо-гръцката смѣсена комисия, злъчно бичува нейната бездейностъ, упръква българскитѣ народни дейци, че се хванали на гръцката „вѣждица“, и се движатъ къмъ най-слабото съпротивление. „Ний в всичко тѣй постѣпваме дѣтски, — тѣжи неуморниятъ деецъ и публицистъ — твърдѣ сми малодушни, за да направимъ рѣшителна постѣпка, ами ходимъ та се блѣскаме из не-потрѣбни и безполезни забикалки, които нѣж отводѣт от да додимъ до туй, което е просто дадено отъ благословеннѣшия Хати-Хумаюнъ“ (бр. 6, г. I 1863). Славейковъ все още вѣрва — това изпръква като червена нишка въ вестника — че турското правителство щѣло да помогне на „предания нему народъ“, и че „нѣма да го съсипе“, заради „една шепа гѣрци Фенерци“. Народътъ, обаче, трѣбва да бѣде единенъ въ борбата, а не нѣкои да гонятъ владицитѣ, а други да имъ се подмазватъ. Ето, защо, Славейковъ отправя стрелитѣ на „Гайда“ не само противъ гръцкото духовенство, което смѣта крайно покварено и го бичува безпощадно, жестоко, злъчно, но и срещу българитѣ гъркомани, поддържащи Фенеръ, защото злото трѣбвало да се лѣкува изъ основи. Въ своитѣ статии, фейлетони и стихотворения, Славейковъ, съ свойствения си простъ, общодостѣпенъ, но изященъ езикъ, напоенъ съ хуморъ и злъчъ, осмива, по-скоро бичува, недостатъцитѣ на българското племе, гръкоманството и пороцитѣ на чорбаджии и богаташи. Той се стреми да насади у своя народъ любовъ къмъ своето, собственото и дъл-